

I

Op de dag dat zijn noodlot terugkeerde om hem op te eisen, stond Ted Mundy met een bolhoed op te balanceren op een zeepkist in een van de kastelen van koning Ludwig de Waanzinnige. Het was geen klassieke bolhoed, meer Laurel & Hardy dan Savile Row. Het was geen Engelse hoed, in weerwil van het Engelse, in oosterse zijde uitgevoerde vlaggetje dat op de borstzak van zijn sleetse tweedjasje prijkte. Volgens het vette merkje aan de binnenzijde van de hoedenbol was hij vervaardigd door de firma Steinmatzky & Zonen, uit Wenen.

En daar het niet zijn eigen hoed was – zoals hij haastig uitlegde aan iedere onfortuinlijke, bij voorkeur vrouwelijke vreemdeling die ten prooi viel aan zijn grenzeloze innemendheid – was het evenmin een instrument van zelfkastijding. ‘Het is een hoed van dienst, mevrouw,’ benadrukte hij dan, zich omstandig tegenover haar verontschuldigend met een vast verhaaltje dat hij onberispelijk voordroeg. ‘Een historisch pronkjuweel dat mij kortstondig is toevertrouwd door de velen die voor mij deze post bekleedden – dolende geleerden en geestelijken, dichters en dromers – elk op zijn beurt een trouwe dienaar van wijlen koning Ludwig, ha!’ Dat *ha!* was waarschijnlijk een onwillekeurige verwijzing naar zijn militaire jeugd. ‘Ach, wat moet ik anders, bedoel ik te zeggen. U kunt toch moeilijk van een onversneden Engelsman verwachten dat hij, zoals de Japanse gids, een *paraplu* met zich meedraagt? Niet hier in Beieren, hemeltje, nee. Niet op tachtig kilometer afstand van de plek waar onze dierbare Neville Chamberlain zijn pact met de duivel sloot. Wat *u*, mevrouw?’

En als zijn toehoorder, zoals vaak het geval is, te aantrekkelijk blijkt om van Neville Chamberlain te hebben gehoord of om te weten op welke duivel hij doelt, is de onversneden Engelsman in zijn gulheid bereid zijn introductiecollega over het beschamende Verdrag van München uit 1938 ten beste te geven, waarbij hij niet schroomt op te merken dat onze geliefde Britse monarchie, om maar te zwijgen van de aristocratie en de Conservatieve Partij hier op aarde, aan nagenoeg

élke schikking met Hitler de voorkeur gaf boven oorlog.

‘Britse gevestigde orde namelijk als de dood voor bolsjewisme, ziet u,’ flappt hij eruit in het bestudeerde Telegrammees waarvan hij zich, evenals van dat *ha!*, bedient als hij eenmaal goed op dreef is. ‘Machthebbers in Amerika idem dito. Het éne wat die zónder uitzondering wilden, was Hitler loslaten op het Rode Gevaar.’ En dat om die reden Neville Chamberlains ingeklapte paraplu in Duitse ogen *tot op de dag van vandaag, mevrouw*, het beschamende symbool is van Britse verzoeningspolitiek jegens *Onze Geliefde Führer*, zoals hij Adolf Hitler onveranderlijk noemt. ‘Eerlijk gezegd sta ik als Engelsman in dit land liever in de regen zonder zo’n ding. Maar dáárvoor bent u niet gekomen, is het wel? U bent gekomen om het lievelingskasteel van Gekke Ludwig te bezichtigen en niet om door een oude zeur over Neville Chamberlain te worden doorgezaagd. Wat u? Wat u? Het was me een genoegen, mevrouw...’ – hij neemt de clownsdoop in een gebaar van zelfspot af en onthult daarmee een weerbarstige kuif melkboerenhondenhaar die zodra hij de vrijheid ruikt als een hazewind uit zijn kooi springt – ‘Ted Mundy, nar aan het hof van Ludwig, tot uw dienst.’

En wie denken ze te hebben ontmoet, die klanten – of *Billies*, zoals de Engelse touroperators ze bij voorkeur noemen – als ze überhaupt iets denken? Wie is deze Ted Mundy als ze zich hem nog vluchtig herinneren? Een beetje een potsenmaker, dat is duidelijk. Een mislukeling in het een of ander – een vermaledijde Engelse beroepsidoot met een bolhoed en een Engels vlaggetje, alles voor iedereen en niets voor zichzelf, vijftig in de schaduw, best een geschikte vent, zou hem niet meteen mijn dochter toevertrouwen. En die verticale rimpeltjes als dunne sneden van een scalpel boven de wenkbrauwen zouden op woede kunnen duiden, op nachtmerries: Ted Mundy, gids.

* * *

Het is eind mei, drie minuten voor vijf in de middag en de laatste rondleiding van die dag staat op het punt te beginnen. Het wordt zoetjesaan frisjes, een rode lentezon zinkt weg achter jonge berkenbomen. Ted Mundy zit als een reusachtige sprinkhaan, met opgetrokken knieën, de bolhoed schuin op zijn voorhoofd tegen de tanende zonnestralen, op het bordes. Hij is verdiept in een verfrommeld exemplaar

van de *Süddeutsche Zeitung* dat hij opgerold als een hondenklui in een binnenzak van zijn jasje bewaart voor de ogenblikken van respijt tussen de rondleidingen. De oorlog in Irak is een kleine maand eerder officieel beëindigd. Mundy, flagrant tegenstander, bestudeert de subkoppen: Premier Tony Blair zal vandaag afreizen naar Koeweit om de inwoners van dat land te bedanken voor hun medewerking in het succesvolle conflict.

‘Pfff,’ zegt Mundy hardop, met gefronst voorhoofd.

Tijdens zijn reis zal de heer Blair ook een kort bezoek brengen aan Irak. De nadruk zal daarbij liggen op wederopbouw en niet op triomfalisme.

‘Dat haalt je *verdomme* de koekoek,’ grauwt Mundy met nog kwadere blik.

De heer Blair twijfelt er geen moment aan dat er binnenkort Irakese massavernietigingswapens zullen worden gevonden. De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Rumsfeld daarentegen houdt rekening met de mogelijkheid dat de Irakezen ze al vóór de aanvang van de oorlog hebben vernietigd.

‘Waarom kunnen jullie het daar niet over eens worden, stelletje sukkels?’ gromt Mundy.

Tot dusverre heeft zijn dag zijn gebruikelijke, ingewikkelde en onwaarschijnlijke stramien gevolgd. Klokslag zes uur staat hij op uit het bed dat hij deelt met Zara, zijn jonge Turkse levensgezellin. Hij sluipt op zijn tenen door de gang, en wekt haar elfjarige zoon Moestafa op tijd om zich te wassen, zijn tanden te poetsen, zijn ochtendgebed te zeggen en zijn ontbijt, bestaande uit brood, olijven, thee en chocoladepasta te nuttigen, dat Mundy intussen voor hem heeft klaargemaakt. Dit alles geschiedt in een sfeer van strikte steelsheid. Zara werkt tot ’s nachts laat in een kebabcafé vlak bij het centraal station van München en mag onder geen beding worden gewekt. Sinds zij die late dienst draait, komt ze om een uur of drie in de ochtend thuis, onder de hoede van een bevriende Koerdische taxichauffeur die in hetzelfde flatgebouw woont. Volgens de gebruiken van de islam mag zij voor zonsopgang snel een gebedje zeggen en daarna acht uur ononderbroken slapen, en die heeft ze nodig ook. Maar Moestafa’s dag begint om zeven uur en ook hij moet bidden. Mundy heeft al zijn overredingskracht nodig gehad, en Moestafa eveneens, om Zara ervan te overtuigen dat de zorg voor de naleving van de religieuze

plichten van haar zoon aan Mundy kon worden toevertrouwd en zij kon uitslapen. Moestafa is een stil, katachtig kind met een zwarte haardos en bange bruine ogen, en hij praat op een dreuntoon.

Vanuit het flatgebouw – een verwaarloosde blokkendoos van huilend beton en uitwendige bedrading – banen man en jongen zich over een braakliggend landje een weg naar een bushokje dat is overdekt met veelal beledigende graffiti. Het flatgebouw is wat tegenwoordig een multicultureel dorp wordt genoemd:

Koerden, Jemenieten en Turken wonen er dicht opeengepakt. Er staat al een aantal kinderen te wachten, sommigen met hun moeder of hun vader. Het zou te billijken zijn geweest als Mundy Moestafa aan hun zorg had toevertrouwd, maar hij geeft er de voorkeur aan met hem mee naar school te rijden, hem voor de poort demonstratief de hand te schudden en hem soms plechtig op beide wangen te kussen. In de schemerperiode voordat Mundy in zijn leven verscheen, heeft Moestafa geleden onder vernedering en angst. Hij is aan wederopbouw toe.

Met Mundy's enorme stappen kost het hem twintig minuten om van de school terug te keren naar de flat en als hij daar aankomt, hoopt hij aan de ene kant dat Zara nog slaapt en aan de andere kant dat ze net is ontwaakt, want in dat geval zullen zij aanvankelijk dromerig en vervolgens steeds hartstochtelijker de liefde bedrijven, waarna hij in zijn oude Volkswagen Kever springt en zich in de verkeersstroom in zuidelijke richting voegt voor de zeventig minuten durende rit naar de Linderhof en zijn werk.

De rit is vervelend maar noodzakelijk. Een jaar eerder waren alle drie de gezinsleden afzonderlijk aan wanhoop ten prooi. Vandaag vormen ze een gevechtseenheid, vastbesloten hun gezamenlijke levens te verbeteren. Hoe dit wonder tot stand kwam is een verhaal dat Mundy steeds opnieuw de revue laat passeren zodra het verkeer hem tot waanzin dreigt te drijven:

Hij is platzak.

Voor de zoveelste keer.

Hij is zo goed als op de vlucht.

Egon, zijn zakenpartner en medehoofd van hun matig florierende School voor Modern Engels, is er met de laatste bezittingen vandoor. Mundy heeft zich genoodzaakt gezien in het holst van de nacht Heidelberg te verlaten, met alles wat hij in de Volkswagen wist te

proppen, plus 704 euro aan kleingeld die Egon in zijn onoplettendheid was vergeten uit de brandkast te ontvreemden.

Als hij tegen zonsopgang in München arriveert, laat hij de Volkswagen met zijn Heidelbergse kenteken in een afgelegen hoekje van een parkeertoren achter, voor het geval zijn schuldeisers een bevel tot inbeslagneming hebben uitgevaardigd. Vervolgens doet hij wat hij altijd doet als alles hem tegenzit: hij loopt.

En omdat hij zijn godganse leven, om redenen die zijn terug te voeren op zijn prille jeugdijaren, een natuurlijke hang naar etnische diversiteit heeft gehad, voeren zijn voeten hem bijna geheel vanzelf naar een straat vol Turkse winkeltjes en cafés, die net wakker beginnen te worden. Het is een zonnige dag, hij heeft honger, hij kiest op goed geluk een café, plant zijn lange lijf voorzichtig op een plastic stoel die op het hobbelige trottoir weigert stabiel te staan en vraagt de ober om een grote middelzoete Turkse koffie en twee maanzaadbroodjes, boter en jam. Hij is nauwelijks aan zijn ontbijt begonnen of op de stoel naast hem neemt een jonge vrouw plaats die hem, met haar hand voor haar mond in stamelend Beiers met een Turks accent, vraagt of hij voor geld met haar naar bed wil.

Zara is achter in de twintig en onwaarschijnlijk, ontroostbaar mooi. Ze draagt een dunne blauwe blouse, een zwarte beha en een zwart rokje dat kort genoeg is om haar blote dijen te tonen. Ze is veront-rustend slank. Drugs, veronderstelt Mundy ten onrechte. En tot zijn schande overweegt hij ook langer dan hij later zou willen toegeven op haar aanbod in te gaan. Hij heeft geen slaap, geen baan, geen vrouw en nagenoeg geen geld.

Maar als hij de jonge vrouw met wie hij zich voorstelt het bed te delen wat nader beschouwt, wordt hij getroffen door zo'n intense wanhoop in haar blik en zo'n schranderheid achter haar ogen en zo'n gebrek aan geloof in haar rol, dat hij zich snel vermant en haar in plaats daarvan een ontbijt aanbiedt dat ze bedachtzaam aanvaardt, op voorwaarde dat ze de helft mee naar huis mag nemen voor haar zieke moeder. Mundy, inmiddels immens dankbaar dat hij in contact is gekomen met een eveneens in kommervolle omstandigheden verkerende medemens, heeft een beter voorstel: zij eet het hele ontbijt op en daarna gaan ze samen naar een van de halal-winkels verderop in de straat om eten te kopen voor haar moeder.

Uitdrukkingsloos en met geloken ogen hoort ze hem aan. Zich

vertwijfeld in haar situatie verplaatsend, vermoedt Mundy dat ze zich afvraagt of hij gewoon geschift of ernstig gestoord is. Hij doet zijn uiterste best als geen van beide over te komen maar slaagt daar overduidelijk niet in. In een gebaar dat hem recht in zijn hart raakt, trekt ze haar bord met beide handen naar zich toe, voor het geval hij van plan is het terug te pakken.

Terwijl ze dat doet opent haar mond zich. Haar voortanden zijn tot aan de wortel afgebroken. Terwijl zij eet, speurt hij de straat af naar een pooier. Ze schijnt er geen te hebben. Wellicht is ze eigendom van het café. Hij weet het niet, maar de instincten van de beschermer zijn al in hem ontwaakt. Wanneer ze opstaan om te vertrekken, constateert Zara dat haar hoofd maar net tot Mundy's schouder reikt, want van schrik deinst ze achteruit. Hij neemt zijn gebogen langemensenhouding aan, maar ze blijft op een afstand. Inmiddels is zij zijn enige zorg. Zijn problemen zijn verwaarloosbaar vergeleken met de hare. In de halal-winkel koopt ze, op zijn dringende verzoek, een stuk lamsvlees, appelthee, couscous, fruit, honing, groenten, halfvolle melk en een gigantische driehoekige reep Toblerone-chocola die in de aanbieding is.

'Hoeveel moeders heb je eigenlijk?' vraagt hij haar vrolijk, maar het grapje is niet aan haar besteed.

Tijdens het winkelen blijft ze gespannen en gesloten, marchandeert ze van achter haar hand in het Turks en wijst ze met haar vinger het fruit aan – niet deze, die daar. De snelheid en vaardigheid waarmee ze alles berekent, maken diepe indruk op hem. Wat hij ook zijn mag, een onderhandelaar is hij beslist niet. Als hij de boodschappentassen voor haar wil dragen – het zijn er inmiddels twee geworden, beide behoorlijk zwaar – grist ze die met heftige rukken uit zijn handen.

'Wil je met me naar bed?' vraagt ze nogmaals op ongeduldige toon, wanneer ze de tassen veilig in haar bezit heeft. Haar boodschap is duidelijk: je hebt voor me betaald, dus pak me en laat me dan met rust.

'Nee,' antwoordt hij.

'Wat wil je?'

'Je veilig naar huis brengen.'

Ze schudt heftig haar hoofd. 'Niet huis. Hotel.'

Hij probeert uit te leggen dat zijn bedoelingen vriendschappelijk en niet seksueel van aard zijn, maar ze is te moe om naar hem te luisteren en begint te huilen zonder dat haar gezichtsuitdrukking verandert.

Hij kiest een ander cafeetje en ze gaan zitten. De tranen biggelen als regendruppels over haar wangen, maar ze negeert ze. Hij wil dat ze over zichzelf praat en dat doet ze zonder enige belangstelling voor haar onderwerp. Ze neemt geen blad meer voor de mond. Ze is een volksmeisje uit de vlakten van Adana, de oudste dochter van een boerenfamilie, vertelt ze hem in haar gebrekkige Beierse argot, terwijl ze naar het tafelblad staart. Haar vader had haar uitgehuwelijkt aan de zoon van een naburige boer. De jongen werd aangeprezen als een computergenie dat in Duitsland een aardig sommetje verdiende. Toen hij om zijn familie te bezoeken thuiskwam in Adana, werd er een traditionele bruiloft gehouden, werden de twee boerderijen op papier aan elkaar gekoppeld en vertrok Zara met haar echtgenoot naar München, waar ze erachter kwam dat hij helemaal geen computergenie maar een fulltime gewapende bandiet was. Hij was 24, zij was 17 en van hem in verwachting.

‘Het was bende,’ verklaart ze simpelweg. ‘Alle jongens waren gemene schurken. Ze zijn gek. Ze stelen auto’s, verkopen drugs, hebben nachtclubs en gaan over prostituees. Ze doen allemaal slechte dingen. Nu zit hij gevangen. Als hij niet in de gevangenis zat, zullen mijn broers hem doden.’

Haar man was negen maanden tevoren de lik in gegaan, maar had voordien kans gezien zijn zoon de stuipen op het lijf te jagen en het gezicht van zijn vrouw grondig te verbouwen. Hij was, met meer veroordelingen in het vooruitzicht, tot zeven jaar veroordeeld. Een van de bendeleden had hem verlinkt. Terwijl ze door de stad kuieren, vervolgt ze haar verhaal met monotone stem, dan weer in het Duits en dan weer in flarden Turks, als het Duits haar in de steek laat. Zo nu en dan vraagt hij zich af of ze beseft dat hij nog naast haar loopt. Moestafa, zegt ze, als hij vraagt hoe de jongen heet. Ze heeft hem niet gevraagd iets over zichzelf te vertellen. Zij draagt de boodschappentassen en hij doet geen verdere pogingen die last van haar over te nemen. Ze draagt blauwe kralen en hij herinnert zich uit een heel vroeg stadium van zijn leven dat bijgelovige moslims blauwe kralen dragen om het boze oog af te wenden. Ze snottert maar er biggelen geen tranen meer over haar wangen. Hij vermoedt dat ze zich heeft hersteld als voorbereiding op een ontmoeting met iemand die niet mag weten dat ze heeft gehuild. Ze zijn nu in het westen van München, dat weinig overeenkomst vertoont met het elegante Londense Westend:

grauwe, vooroorlogse flatgebouwen in aftands grijs en bruintinten; het wasgoed hangt er voor de ramen en kinderen spelen op een stoppelig grasveldje. Een jongen ziet hen naderen, maakt zich los van zijn vrienden, raapt een steen op en komt dreigend op hen aflopen. Zara roept hem in het Turks iets toe.

‘Wat wil je?’ schreeuwt de jongen.

‘Een stukje van je Toblerone, alsjeblieft, Moestafa,’ zegt Mundy.

De jongen kijkt hem aan, praat met zijn moeder en komt dan voorzichtig, de steen nog in zijn rechterhand, naderbij en graait met de linker in de tassen. Evenals zijn moeder is hij broodmager, met donkere, diepliggende ogen. Evenals zijn moeder lijkt hij van alle emoties beroofd.

‘En een kopje appelthee,’ voegt Mundy eraan toe. ‘Met jou en met al je vrienden.’

Voorgegaan door Moestafa, die inmiddels de boodschappentassen heeft overgenomen, en geëscorteerd door drie potige, kwaad kijkende jongens, volgt Mundy Zara drie smerige stenen trappen op. Ze komen bij een in staal gevatte deur. Moestafa grabbelt onder zijn shirt en haalt met een bezitterig gebaar een voordeursleutel aan een ketting tevoorschijn. Hij gaat, vergezeld van zijn vrienden, het huis binnen. Zara volgt hen. Mundy wacht tot hij wordt uitgenodigd.

‘Kom binnen, alstublieft,’ zegt Moestafa in smetteloos Beiers. ‘U bent van harte welkom. Maar als u aan mijn moeder komt, vermoorden wij u.’

* * *

De daaropvolgende tien weken overnacht Mundy met zijn benen over de rand bungelend op Moestafa’s slaapbank in de zitkamer, en slaapt Moestafa bij zijn moeder, met een honkbalknuppel naast zich, voor het geval Mundy iets probeert. In het begin weigert Moestafa naar school te gaan, dus neemt Mundy hem mee naar de dierentuin en doet hij op het stukje grasland balspelen met hem en de andere kinderen uit het flatgebouw, terwijl Zara thuisblijft en geleidelijk aan het herstel vindt waarop Mundy zijn hoop heeft gevestigd. Stukje bij beetje eigent Mundy zich de rol toe van seculiere vader van een moslimkind en van platonische beschermer van een getraumatiseerde vrouw in een toestand van religieuze ongenade. De burens, die aan-

vankelijk argwaan koesteren jegens deze slungelige Engelse indringer die zoveel licht, beginnen hem te accepteren, terwijl Mundy op zijn beurt zijn uiterste best doet zich zo veel mogelijk te distantiëren van de verafschuwde kolonialistische reputatie van zijn vaderland. Ze leven van wat er over is van zijn 704 euro, van de paar grijpstuivers die Zara krijgt van haar Turkse familie en van de Duitse bijstand. 's Avonds kookt ze graag en speelt Mundy keukenhulpje. Aanvankelijk wil ze dat niet, maar later staat ze het schoorvoetend toe. Samen koken wordt het hoogtepunt van de dag. Haar zeldzame lach is voor hem een geschenk uit de hemel, ongeacht de ontbrekende voortanden. Hij komt erachter dat het haar grote droom is ooit een verpleegstersdiploma te halen.

Op een ochtend kondigt Moestafa aan dat hij bereid is naar school te gaan. Mundy vergezelt hem en wordt door Moestafa trots als zijn nieuwe vader voorgesteld. Diezelfde week maken ze samen voor de eerste keer hun opwachting in de moskee van Zara. Mundy, die een vergulde koepel en een minaret verwacht, kijkt vreemd op als hij zich plotseling in een betegelde kamer op de bovenverdieping van een vervallen huis bevindt, omringd door seksshops, gelegenhedskleermakerijen, halal-winkels en zaken die tweedehands elektrische apparaten verkopen. Hij herinnert zich uit zijn verre verleden dat hij nooit met zijn voeten naar iemand mag wijzen en vrouwen geen hand mag geven, maar zijn rechterhand op zijn hart moet leggen en beleefd zijn hoofd moet buigen. Als Zara naar het vrouwenvertrek is, pakt Moestafa Mundy's hand, trekt hem mee naar de plek waar de mannen in rijen bidden en legt hem uit wanneer hij moet opstaan, wanneer hij moet buigen en wanneer hij moet knielen en zijn voorhoofd tegen de biezen mat moet drukken die de aarde symboliseert.

Moestafa is geweldig ingenomen met Mundy. Tot nu toe moest hij boven bij zijn moeder en de kleinere kinderen blijven. Dankzij Mundy is hij nu beneden, bij de mannen. Als er een einde aan het gebed is gekomen mogen Mundy en Moestafa alle mannen rondom hen de hand schudden en tegenover iedereen de hoop uitspreken dat hun gebeden in de hemel gunstig zijn ontvangen.

'Studeer en God maakt je wijs,' is de raad van de verlichte jonge imam aan Mundy als hij afscheid neemt. 'Als je niet studeert, val je ten prooi aan gevaarlijke ideologieën. U bent met Zara getrouwd, neem ik aan?'

Mundy is zo fatsoenlijk om te blozen en mompelt iets van, uh, nou, in de toekomst, hoop ik.

‘Het gaat niet om de formele bekrachtiging,’ verzekert de imam hem. ‘Het gaat louter om verantwoordelijkheid. Wees verantwoordelijk en God zal het u lonen.’

Een week later vindt Zara haar avondbaantje in het kebabcafé bij het station. De bedrijfsleider besluit, na vergeefse pogingen haar tussen de lakens te krijgen, dat hij zich op haar kan verlaten. Ze draagt de hoofddoek en wordt zijn ster-employee, de vrouw die met geld mag omgaan en die wordt beschermd door een zeer lange Engelsman. Een paar weken later vindt ook Mundy een positie in de wereld: als Engelse gids op de Linderhof. De volgende dag brengt Zara in haar eentje een bezoek aan de verlichte jonge imam en zijn echtgenote. Als zij weer thuis is, zondert zij zich een uur lang af met Moestafa. Diezelfde avond wisselen Moestafa en Mundy van slaappleats.

Mundy heeft wel vreemdere overgangen in zijn leven gekend, maar geen, dat weet hij heel zeker, heeft hem ooit zoveel voldoening geschonken. Zijn liefde voor Zara is mateloos. Zijn liefde voor Moestafa doet er niet voor onder, en hij houdt het meest van hem om zijn liefde voor zijn moeder.

* * *

Het hok ENGELS SPREKENDEN gaat open en het gebruikelijke multiculturele zootje dagjesmensen schuifelt naar voren. Canadezen met rode esdoornbladeren op hun rugzak, Finnen in parka's met geruite golfpetjes op, Indiase vrouwen in sari's, Australische schapenfokkers met stroharige echtgenotes, Japanse bejaarden die naar hem grijnzen met een gepijnigde blik waarvan hij nooit de oorsprong heeft kunnen achterhalen: Mundy kent ze allemaal als zijn broekzak, van de kleur van hun tourbussen tot en met de voornamen van hun inhalige reis-leiders die hen alleen maar naar de souvenirwinkeltjes willen lokken tot meerdere glorie van hun provisie. Het enige wat in de mengelmoes van deze namiddag ontbreekt zijn de pelotons Amerikaanse pubers met prikkeldraad om hun tanden, maar de Verenigde Staten vierden, tot verdriet van de Duitse toeristenindustrie, hun Overwinning op het Kwaad thuis.

Zijn bolhoed afnemend en ermee boven zijn hoofd zwaaiend, stelt

Mundy zich aan het hoofd van zijn kudde op en marcheert die af naar de hoofdingang. In zijn andere hand klemt hij een zeepkist van blauwe triplex die hij in het ketelhuis onder het flatgebouw in elkaar heeft geknutseld. Andere gidsen gebruiken de trap als podium. Zo niet Ted Mundy, onze vlot gebekte spreekstalmeester. Hij laat het kistje voor zijn voeten op de grond vallen, gaat er keurig bovenop staan en steekt, met de bolhoed weer op, nu bijna een halve meter boven zijn publiek uit.

‘Engels Sprekenden naar *mij* toe, alstublieft, *dank u wel*. Engels *Verstaanders*, zou ik moeten zeggen. Hoewel ik op dit uur van de dag zo langzamerhand zou wensen dat jullie die sprekers waren. Ha! Niks van waar, hoor,’ – de stem in dit stadion opzettelijk gedempt zodat ze zich koest moeten houden om hem te kunnen verstaan – ‘ben nog lang niet uitgeput, dat kan ik u verzekeren. Fototoestellen welkom, dames en heren, maar alstublieft geen video’s – dat geldt ook voor u, meneer, alstublieft, dank u wel – vraagt u mij niet waarom, maar mijn meesters hebben mij verzekerd dat alleen al de geur van een videocamera ons een proces wegens schending van de auteurswet oplevert. De gebruikelijke straf is openbare ophanging.’ Er wordt niet gelachen, maar dat verwacht hij ook nog niet van een publiek dat net vier uur in een bus bekneeld heeft gezeten en vervolgens nog een uur onder de hete zon in de rij heeft gestaan. ‘Kom om mij heen staan, *alstublieft*, dames en heren, een beetje dichterbij, als u zo *vriendelijk* wilt zijn. Er is nog ruimte te over hier vlak vooraan, dames’ – tegen een groepje blijmoedige schooljuffrouwen uit Zweden – ‘kunnen jullie me daarginds verstaan, jonge heren?’ – tegen een kluitje knokige pubers van over de onzichtbare grens met Saksen, dat zich per abuis bij de verkeerde kudde heeft aangesloten, maar heeft besloten te blijven voor een gratis les Engels – ‘dat kunt u. Mooi. En kunt u me *zien*, meneer?’ – tegen een piepkleine Chinese man – ‘dat kunt u. Eén *persoonlijk* verzoek, dames en heren, als ik zo vrij mag zijn. *Handies*, zoals ze hier in Duitsland worden genoemd, elders bekend als mobiele telefoons. Vergewist u zich er even van dat ze uitgeschakeld zijn. Klaar? Als dan de laatste de deur achter zich dicht wil doen, meneer, dan steek ik van wal. Dank u.’

Het zonlicht wordt buitengesloten, een kunstmatige schemering wordt opgelicht door ontelbare kaarsvormige peertjes die door vergulde spiegels worden weerkaatst. Mundy’s glorieuze hoogtepunt